

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

УДК 342.98

ЗАКОНОДАВЧЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ АДМІНІСТРАТИВНОЇ СПРАВИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ДОСВІД ПОСТРАДЯНСЬКИХ ДЕРЖАВ

Ігор КАЧУР,
здобувач
Київського міжнародного університету

АНОТАЦІЯ

У статті аналізуються законодавчі підходи до врегулювання такого правового інституту адміністративного процесу (судочинства), як адміністративна справа, у пострадянських державах, що мають виокремлений судовий розгляд спорів із публічною адміністрацією. У порівняльному аспекті, на основі текстів відповідних законодавчих актів, представлені основні положення цього інституту, розглядаються переваги й недоліки його нормативно-правового врегулювання. Дослідження відбувається за моделлю закріплення поняття адміністративної справи у відповідному законі, існування різновидів адміністративних справ, виділення законодавцем особливостей провадження щодо тих чи інших категорій адміністративних справ. Висловлюється авторське бачення щодо можливого запозичення окремих положень відповідних законодавчих актів у цьому напрямку в українське законодавство.

Ключові слова: адміністративна справа, адміністративне судочинство, адміністративний процес, законодавче врегулювання, досвід пострадянських держав.

LEGISLATIVE SETTLEMENT OF INSTITUTE OF ADMINISTRATIVE CASES IS IN ADMINISTRATIVE LEGAL PROCEEDING: EXPERIENCE OF THE POST-SOVIET STATES

Ihor KACHYR,
Applicant of Kyiv International University

SUMMARY

In the article the legislative going is analyzed near the settlement of such legal institute of administrative process (legal proceedings) as administrative cases, in the post-Soviet states which have the selected judicial trial of disputes with public administration. In a comparative aspect, on the basis of texts of the proper legislative acts, the substantive provisions of this institute are presented; advantages and lacks of him are examined normatively legal settling. Research takes place after a model: fixing of concept of administrative cases in the proper law, existence of varieties of administrative cases, selection of features of realization in relation to those or other categories of administrative cases a legislator. Author vision speaks out in relation to the possible borrowing of separate positions of the proper legislative acts in this direction in the Ukrainian legislation.

Key words: administrative cases, administrative legal proceeding, administrative process, legislative settlement, experience of the post-Soviet states.

REZUMAT

Articolul analizează abordările legislative în reglementarea instituției juridice a procedurilor administrative (proceduri) ca o chestiune administrativă, în statele post-sovietice, având un proces dedicat dispute cu administrația publică. Într-un aspect comparativ, pe baza textelor actelor legislative relevante, sunt prezentate principalele prevederi ale acestei instituții, sunt avute în vedere avantajele și dezavantajele reglementării sale și ale reglementării juridice. Studiul vine pe modelul: consolidarea conceptului de afaceri administrative în legislația relevantă, existența unor soiuri de cazuri administrative, alocarea caracteristicilor legislator de producție pentru diferite categorii de cauze administrative. Este exprimată viziunea unui autor cu privire la posibila adoptare a anumitor dispoziții ale actelor legislative relevante în această direcție în legislația ucraineană.

Cuvinte cheie: caz administrativ, proceduri administrative, proces administrativ, reglementare legislativă, experiență în statele post-sovietice.

Постановка проблеми. До зарубіжного досвіду адміністративної юстиції вчені і практики звертаються повсякчасно, починаючи з передумов запровадження адміністративного судочинства в Україні та його трансформацій на сучасному етапі. Дослідження такого досвіду у тих чи інших суспільних відносинах є аксіоматичним, адже лише

в порівнянні досягається оптимальна модель явища. Отримані надбання допомагають визначити найбільш досконалі з техніко-юридичного боку, актуальні, апробовані протягом тривалого часу застосування, узгоджені з визнаними міжнародними актами нормативно-правові положення, які можуть ураховуватись під час подальшого удосконалення вітчизня-

ного законодавства. Вивчення й використання зарубіжного досвіду має принципове значення для розробки концепції адміністративного процесу (адміністративного процесуального права, адміністративного судочинства) в Україні, оскільки дає змогу творчо застосовувати практичний досвід країн із розвинутою демократією при формуванні національної моделі такого процесу, сприяє всебічному теоретичному осмисленню його категорій та інститутів, і усвідомленню його місця в системі вітчизняного права. «Компаративістські дослідження виражають інтегративну функцію правової науки, визначення особливостей, переваг і недоліків адміністративно-процесуальних законів інших країн відкривають широкі можливості сучасному законотворцеві щодо запозичення апробованого досвіду під час «інституціоналізації» у вітчизняному законодавстві. Тим більше, країни зі схожою правовою системою мають і спільні правозастосовні проблеми, пов'язані із вживанням термінологічних зворотів, визначенням завдань того чи іншого судочинства, шляхів їх реалізації, наділенням відповідних суб'єктів, залучених до цієї сфери, певними правами й обов'язками, гармонізацію законодавства з міжнародними стандартами тощо», – наголошує А.О. Черникова [1, с.68].

Однак, ознайомлення з науковими доробками з питань вивчення зарубіжного досвіду та можливостей його використання у вітчизняному правозастосуванні, засвідчує, що дослідниками, здебільшого, розглядаються існуючі у світі моделі адміністративного судочинства, які відрізняються за ознаками організації, характеру спорів та їх співвідношення з іншими способами забезпечення прав особи в державі: «обґрунтування моделі адміністративної юстиції, визначення її оптимальної внутрішньої структури та сфер впливу відповідно до специфічних вітчизняних правових традицій та суспільно-політичної ситуації залишається наріжним каменем та основною темою дискусій серед вчених-адміністративістів» [1, с.68]. Загальні особливості (моделі) спеціального судочинства щодо вирішення публічно-правових конфліктів відображені у працях П.В. Вовка [2], Р.О. Куйбіди і В.І. Шишкіна [3], О.В. Музи [4], Ю.С. Педька [5], В.В. Решоти [6] та ін.

Водночас окремі інститути й категорії адміністративного судочинського права не завжди представлені компаративістськими дослідженнями. Так, дотичні до предмета цієї праці суспільні відносини розглядалися в контексті вивчення зарубіжного досвіду їх урегулювання лише деякими вченими.

Наприклад, у роботі А.О. Черникової стверджується, що вперше автором «вивчено зарубіжний досвід країн континентальної правової системи щодо диференціації процесуальної форми адміністративного судочинства та констатовано відсутність єдиних законодавчих підходів до нормативно-правового урегулювання цього процесу, притаманність специфічних рис окремим країнам, що можуть бути імplementовані у вітчизняне адміністративне судочинство» [7, с.4–5]. Зауважується, що «у більшості європейських країн основною особливістю процесуальної форми адміністративного судочинства є створення передумов для урегулювання публічно-правового конфлікту без посереднього розгляду його в судовому засіданні. Звичайні судові процедури є затягненими в часі. Країнам пострадянського простору властиві два підходи у законодавчому врегулюванні правової процедури та умов, що сприяють її реалізації: 1) деталізований порядок здійснення провадження в адміністративних справах, що дозволяє сприймати комплексно адміністративне судочинство як самостійний інститут; 2) відсутність виокремлення частин адміністративного судочинства, викладення положень у загальному виді із вказівкою на застосування правової процедури, визначеної цивільним процесуальним» [7, с. 14].

Інститут адміністративної справи не ставав предметом порівняльного дослідження, що викликає науковий інтерес і спонукає до наукових пошуків у цьому напрямі.

Тому, за мету нашого дослідження поставлено з'ясувати досвід пострадянських країн, які належать до континентальної системи права, щодо законодавчого врегулювання інституту адміністративної справи в адміністративному судочинстві, а також доцільність запозичення окремих положень у вітчизняний Кодекс адміністративного судочинства.

Виклад основних положень. Більшість держав пострадянського простору нині мають відокремлене адміністративне судочинство (адміністративний процес). Першими в цій справі стали балтійські країни. У них є чинними такі законодавчі акти: Адміністративно-процесуальний кодекс Естонії (1999 р.), Адміністративно-процесуальний закон Латвії (2001 р.), Закон Литовської Республіки «Про провадження в адміністративних справах» (1999 р.) [8]. Водночас мають місце певні відмінності законодавчого регулювання адміністративного процесу (у широкому розумінні – як оскарження в адміністративному, так і судовому порядкух).

У Латвії, наприклад, урегульовано перебіг адміністративного процесу в установі (адміністративному органі) (гл. 6 Закону) й адміністративного судочинства, покликаного контролювати правомірність й обґрунтованість виданого адміністративного акта, дій адміністративного органу, а також з'ясувати публічно-правові обов'язки або права особи (ст. 103). Примітно, що серед термінів, які використовуються в латвійському адміністративно-процесуальному законі, практично відсутні процесуальні терміни, зокрема, й поняття адміністративної справи або адміністративного процесу загалом. Відсутнє й виокремлення спорів, що вирішуються в порядку адміністративного процесу в суді. У загальних положеннях Закону вбачається термінологічна прив'язка до адміністративного процесу (наприклад, учасники адміністративного процесу), а в спеціальних – широко використовується термін «адміністративна справа» (судочинство в адміністративній справі). Однак ні різновидів справ, ні їх особливостей не виділено.

Литовським законом установлено порядок розгляду адміністративних справ у спорах, що виникають стосовно адміністративно-правових відносин (ст. 1). Застосовується аналогія цивільно-процесуального закону. Убачається провадження щодо окремих категорій адміністративних справ (ч. 3 ст. 1). Представлений значний перелік термінів, які використовуються в законі, серед яких є поняття адміністративних спорів (як конфліктів осіб із суб'єктами публічного адміністрування або конфліктів між невідомими один одному суб'єктами публічного адміністрування, а також спорів службових осіб з адміністрацією та спорів, пов'язаних із виборами) (п. 17 ст. 2). Часто вживаною є терміносистема «провадження в адміністративній справі». Підвідомчість справ судам розкрито через їх компетенцію, хоча і передбачено порядок вирішення спорів про підсудність (ст. 21). Також визначено правила подання скарги (клопотання) до адміністративного суду та прийняття її (гл. 5); дії, пов'язані із підготовкою справи до розгляду в суді (гл. 11); умови, необхідні для початку судового засідання (гл. 12); порядок судового засідання (ст. 82) й ухвалення рішення (гл. 13); апеляційне оскарження (гл. 19); відновлення провадження (ст. 153). Литовське провадження в адміністративному процесі вирізняє наявність двох різновидів окремих категорій справ та особливостей їх розгляду: 1) заяви про розслідування законності нормативних адміністративних актів (з такою заявою до адміністративного суду можуть звертатись суд загальної юрисдикції або спеціалізований суд (ст. 112)) (гл. 16); 2) скарги у зв'язку з порушенням законів про вибори та закону про референдум (гл. 17).

Завданням Адміністративно-процесуального кодексу Естонії визначено компетенцію адміністративного суду, порядок звернення до нього та порядок адміністративного судочинства (ст. 1). Уживається термін «публічно-правовий спір» (ст. 2), хоча й не роз'яснюється його значення і він не є єдиною компетенцією цього суду, а також поряд із адміністративною скаргою виділяється протест, як підстава для відкриття адміністративної справи (ст. 6). Усі процесуальні дії та рішення відбуваються в межах адміністративної справи. Відсутнє визначення останньої, як і вживані терміни, не виокремлено різновиди адміністративних справ та особливості провадження щодо тих чи інших їх категорій.

Таким чином, адміністративне судочинство балтійських країн не розвивається в напрямі оптимізації провадження, його прискорення чи диференціації процесуальної форми його здійснення.

Адміністративне судочинство Молдови нагадує судочинство Болгарії. Законом «Про адміністративний суд» [9] приділено окрему увагу процедурі розгляду позову в адміністративному суді (гл. IV), якою передбачено: 1) попередню заяву до адміністративного органу, що видає акт індивідуального чи нормативного характеру й можливі варіанти ухвалення рішень: а) про відхилення заяви; б) про прийняття заяви й відміни ухваленого акта чи внесення до нього змін; 2) подання позову до суду встановленої форми і змісту (зокрема зупиняється дія оскаржуваного акта), законом визначено конкретні дії судді після надходження позову, пов'язані з підготовкою справи до судового засідання (ст. 22); 3) розгляду позову в судовому засіданні (при першій явці сторін і представників до суду за викликом) та винесенню рішення відповідно до процедури, передбаченої цивільним процесуальним законом, що містить усі звичайні складові судового розгляду від відкриття судового засідання з перевіркою явки його учасників та можливістю відкладення до судових дебатів й обміном репліками; 4) касаційне оскарження (також в порядку, передбаченому ЦПК Молдови); 5) виконання судового рішення, що набрало законної сили (ст. 32).

Серед уживаних у Законі термінів виділено «адміністративний спір» як такий, що вирішується компетентним адміністративним судом, викликаний будь-яким адміністративним актом або незадоволенням у передбачені законом строки звернення, який стосується визнання законного права і хоча б однією стороною якого є орган публічної влади або посадова особа цього органу (ст. 2). Також вказується на об'єкт позову – адміністративні акти нормативного та індивідуального характеру, які порушують законні права особи (ст. 3). Зокрема під адміністративним актом розуміють однобічне юридичне вираження волі нормативного або індивідуального характеру органу публічної влади, у зв'язку з організацією виконання або дотримання закону. До таких актів прирівнено адміністративний договір і незадоволене звернення до публічної влади у встановлені строки (ст. 2). Підвідомчість і підсудність пов'язується з адміністративними спорами (гл. III). При прийнятті позову до розгляду виникає справа (не називається адміністративною) і законодавцем чітко вказано на дії судді при прийнятті такого рішення (ст. 22). Питання ухвалення рішення судом, його оскарження і виконання вирішується за приписами Цивільного процесуального кодексу.

Отже, у Молдові нормативно врегульовано поняття адміністративного спору і є вказівка на органи публічної влади, об'єктом позову визнано адміністративний акт у широкому його розумінні. Водночас відсутнє виокремлення категорій справ (їх можна визначити в контексті компетенції адміністративних судів, наприклад, Апеляційною палатою Кишиневу здійснюється перевірка законності постанов щодо порушення законодавства про вибори; Вищою судо-

вою палатою у першій інстанції – справи щодо законності адміністративних актів індивідуального характеру, виданих Парламентом, Президентом, Урядом тощо).

Відносно новим є врегулювання адміністративного судочинства у Російській Федерації (2015 р.) [10]. Виділені особливості провадження у 13 категоріях адміністративних справ (гл. 21–32), спрощене провадження синонімізоване з письмовим провадженням (р. V). Водночас відсутні роз'яснювальні терміни, а через адміністративну справу (без визначення її поняття) розкрито: а) предмет регулювання Кодексу (порядок здійснення адміністративного судочинства під час розгляду й вирішення Верховним Судом Російської Федерації, судами загальної юрисдикції, мировими суддями адміністративних справ про захист порушених або оспорюваних прав, свобод і законних інтересів громадян, прав і законних інтересів організацій, а також інших адміністративних справ, що виникають з адміністративних та інших публічних правовідносин, пов'язаних із здійсненням судового контролю за законністю та обґрунтованістю здійснення державних або інших публічних повноважень) (ч. 1 ст. 1); б) види спорів, що вирішуються в порядку адміністративного судочинства (ч. 2 ст. 1).

Країни Кавказького регіону мають Адміністративно-процесуальний кодекс Азербайджану (2009 р.), Адміністративно-процесуальний кодекс Грузії (1999 р.), Кодекс адміністративного судочинства Вірменії (2007 р.) [8]. Усі вказані кодифіковані акти виділяють види адміністративних спорів, що розв'язуються в порядку адміністративного судочинства (Азербайджан – 8, Вірменія – 7, Грузія – 5 і перелік не є вичерпним). Зокрема використано різні підходи до визначення стадій провадження (Азербайджан – 7, Вірменія – 4, Грузія – відсутнє чітке виділення стадій), особливих порядків провадження (щодо спорів – Азербайджан, щодо спорів і справ – Вірменія), диференціації процесуальної форми. Зазначені кодекси не містять роз'яснювальних термінів.

У законі Азербайджану широко вживається термін «справа» і адміністративне судочинство прирівнюється до справ про адміністративні спори (ст. 1 АПК). Останніми є спори, пов'язані з адміністративно-правовими відносинами. У Вірменії адміністративне судочинство здійснюється у прив'язці до адміністративної справи, починаючи з його завдань і порушення справи в адміністративному суді та подальшого її руху, вчинення процесуальних дій; використовується терміносистема «провадження у справі». Сферу дії Адміністративно-процесуального кодексу Грузії теж розкрито через «процесуальні правила розгляду й вирішення адміністративних справ загальними судами». В Азербайджанському кодексі йдеться про підвідомчість спорів, у Вірменському – про підсудність справ (але перераховані два види спорів і два види справ (ст. 8)), у Грузинському – про підсудність адміністративних справ (через предмет адміністративного спору (ст. 2)).

У Грузії виділено різновиди адміністративного судочинства, що нагадують наказне провадження у зв'язку із перевіркою діяльності підприємця; припиненням насильства в сім'ї, захистом жертв насильства та наданням їм допомоги; поміщенням осіб у стаціонар для надання примусової психіатричної допомоги; реалізацією майна платника податків, на яке накладено арешт; наданням статусу біженця або наданням притулку особі.

Особливі провадження виокремлено законодавцями Азербайджану у спорах: 1) щодо оспорювання відповідності закону актів нормативного характеру; 2) пов'язаних із політичними партіями; 3) пов'язаних із ЗМІ; та Вірменії: 1) щодо оспорювання відповідності закону актів нормативного характеру; 2) пов'язаних із виборчим правом; 3) про притягнення до адміністративної відповідальності в судо-

вому порядку; 4) про наказ щодо відшкодування; 5) щодо оспорювання нотаріальних дій.

Цим країнам властиве провадження без участі сторін, але в Азербайджані можливість його проведення впливає з виключення принципу усності судового розгляду (ст. 16), а у Вірменії – з приписів щодо відкриття судового засідання (ст. 76); в Грузії – окремого виділення спрощеного судочинства (ст. 27) поряд із прискореним (ст. 28), що полягає в скороченні деяких процесуальних строків. У Вірменії також передбачено прискорений судовий розгляд (гл. 17) за визначеними 5 підставами й оформленням рішення щодо нього у вигляді проміжного судового акта, а також можливістю переходу до цієї форми адміністративного судочинства на будь-якій стадії процесу і у зворотному напрямку.

Окрім того, варто розглянути новітній досвід країн у розробленні законодавчих актів щодо здійснення адміністративного судочинства, адже логічно вони повинні враховувати усі апробовані здобутки нормативно-правової бази інших країн. У цьому контексті представляють інтерес положення Адміністративного процесуального кодексу Республіки Казахстан (концепція і проект станом на липень 2017 р.) [11]. Так, наприклад, адміністративна справа вдало, на нашу думку, визначається як «прийнята до провадження суду вимога щодо вирішення правового спору між суб'єктами публічних правовідносин, матеріали, які стосуються цього спору, а також вимога, що впливає з інших публічних правовідносин»; а адміністративний позов (позов), як «процесуальний документ, поданий до суду з метою захисту публічних прав, відновлення порушених або оспорюваних прав, свобод або інтересів, що охороняються законом, зумовлених адміністративно-правовими (публічно-правовими) відносинами, містить вимогу, пов'язану з необхідністю використання судового контролю за діяльністю органів у зв'язку із здійсненням ними державних або інших публічних повноважень». Також схваленим є законотворчий підхід щодо системності висвітлення особливостей провадження за окремими категоріями адміністративних справ (р. III) за моделлю подання позову, розгляду позову, рішення суду та його виконання.

Нормативно урегульованим адміністративне судочинство стало і в Республіці Киргизія (2017 р.) [12]. Адміністративно-процесуальний кодекс установлює порядок судочинства в спорах, зумовлених адміністративно-правовими (публічно-правовими) відносинами, процесуальні принципи і правила розгляду та вирішення цих спорів у суді (ст. 1). Має місце визначення поняття «адміністративна справа» як прийнята до провадження суду вимога про вирішення правового спору між суб'єктами публічних правовідносин, а також матеріали, що стосуються цієї суперечки». Законодавець наголошує, що поняття «адміністративна справа» не поширюється на справи про адміністративні правопорушення (ст. 3). Підвідомчість і підсудність вживається у прив'язці до адміністративної справи, а термін «учасники» – до «процесу». Визначені особливості провадження щодо окремих категорій справ (гл. 20–23): про захист виборчих прав суб'єктів виборчого процесу; оскарження рішення Дисциплінарної комісії при Раді суддів про дострокове звільнення судді з посади; про встановлення неправильності записів актів цивільного стану; розгляд заяв на здійснення нотаріальних дій або відмову в їх здійсненні. Диференціація процесуальної форми не спостерігається.

Кодекс про адміністративне судочинство нещодавно прийнято і в Республіці Узбекистан (25.01.2018 р.) [13]. Дія цього Кодексу поширюється на порядок здійснення адміністративного судочинства під час розгляду й вирішення адміністративних справ про захист порушених або оспорюваних прав, свобод і законних інтересів громадян

і юридичних осіб (ст. 3). Примітно, що адміністративній справі присвячено окрему ст. 6, яка, хоча і не визначає самого поняття справи, але закріплює порядок її формування на основі документів, представлених до суду особами, що беруть участь в справі, й іншими учасниками адміністративного судочинства, або витребуваних судом, а також судових та інших актів, оформлених на паперових носіях; в електронній формі. Окрім того, виокремлено підстави для порушення адміністративної справи (ст. 127), етапи судочинства і особливості провадження у визначених категоріях справ: про визнання недійсним відомчого нормативно-правового акта; про оскарження рішень, дій (бездіяльності) адміністративних органів і органів самоврядування, їх посадових осіб; про приміщення особи без певного місця проживання в центр реабілітації (гл. 22–24).

Таким чином, серед пострадянських країн, у яких не виокремлено адміністративне судочинство, залишаються Білорусь, Таджикистан і Туркменістан.

Новітні кодифіковані акти (у Киргизії, Казахстані, Узбекистані) все одно по-різному регулюють інститут адміністративної справи, але жоден із них не ототожнює його з публічно-правовим (адміністративним) спором, що притаманне вітчизняному закону у сфері адміністративного судочинства. Різні підходи існують і до виокремлення категорій адміністративних справ щодо яких встановлюються особливості провадження. Деякі країни ототожнюють адміністративний процес й адміністративне судочинство (Казахстан, Киргизія). Також навіть у найновішому законодавстві з адміністративного судочинства не обрано вектор диференціації процесуальної форми його здійснення, не виділено скорочене, прискорене провадження, види адміністративних справ за критерієм складності чи типовості (зразковості). Україна у цьому напрямі рухається більш динамічно, оскільки втілює проголошені реформи, маючи на меті, зокрема, оптимізацію судочинства.

Однак прогресивними, в контексті розуміння інституту адміністративної справи в адміністративному судочинстві, є, на нашу думку, положення щодо врегулювання основних засад цього інституту в окремій статті та розуміння початку виникнення адміністративної справи з моменту прийняття позову до розгляду, які доцільно імплементувати у вітчизняний закон.

Висновки. Майже всі пострадянські держави виділяють адміністративне судочинство й регулюють його здійснення окремими кодифікованими актами чи законами (Латвія, Литва). Водночас відмічається неоднакове правозастосування, що проявляється у відсутності чіткого закріплення поняття «адміністративна справа» (справа в адміністративному судочинстві, провадження в адміністративній справі) (окрім Казахстану), не виокремленні різновидів таких справ, особливостей провадження у тих чи інших категоріях адміністративних справ (щодо тих чи інших спорів). Комплексному сприйняттю адміністративного судочинства, безумовно, сприяє деталізований порядок здійснення провадження в адміністративних справах і, зокрема, у так званих «необов'язкових стадіях процесу»: апеляційному, касаційному оскарженні, перегляді справи за новоявленими обставинами (Азербайджан, Вірменія, Латвія, Литва, Естонія) і гальмує цей процес використання норм посилення в спеціальних законодавчих актах з адміністративного процесу (судочинства), зокрема, до цивільного процесуального закону (Грузія, Молдова).

Попри динамічність удосконалення положень вітчизняного закону у сфері адміністративного судочинства й високий рівень використання законодавцем правил нормпроектувальної техніки та логіко-структурної побудови, загалом прогресивними в контексті належного розуміння інституту адміністративної справи в адміністративному

судочинстві вбачаються положення законодавчих актів деяких зарубіжних країн щодо врегулювання основних засад цього інституту в окремій статті (його складових, порядку формування); розуміння початку виникнення адміністративної справи з моменту прийняття позову до розгляду; оперування терміносистемою «провадження в адміністративній справі».

Список використаної літератури:

1. Черникова А.О. Диференціація процесуальної форми адміністративного судочинства: досвід пострадянських країн. *Национальный юридический журнал: теория и практика* (NATIONAL LAW JOURNAL: THEORY AND PRACTICE). Молдова. 2016. № 1(17). С. 68–71.
2. Вовк П.В. Захист прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному суді першої інстанції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2009. 22 с 3.
3. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права: навч. посібник / За заг. ред. Куйбіди Р.О., Шишкіна В.І. Київ: Старий світ, 2006. 576 с
4. Муза О.В. Адміністративна юстиція в Україні: стан та перспективи розвитку: монографія. Київ, 2011. 136 с.
5. Педько Ю.С. Становлення та правове регулювання адміністративної юстиції в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004 16 с.
6. Решота В.В. Англосаксонська модель адміністративної юстиції в державному управлінні: автореф. дис. ... канд. держ. упр. Львів, 2008. 20 с.

7. Черникова А.О. Диференціація процесуальної форми адміністративного судочинства України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 20 с.

8. Сборник законодательных актов отдельных государств по административной юстиции. Алматы: Фонд Сорос Казахстан, 2012. 800 с.

9. Об Административном суде: Закон Республики Молдова от 10.02.2000 № 793–XIV. URL: <http://www.refworld.org.ru>

10. Кодекс административного судопроизводства Российской Федерации: Закон от 08.03.2015. URL: <http://www.consultant.ru/>

11. Административный процессуальный кодекс Республики Казахстан (проект). URL: <http://sud.gov.kz/rus/content/administrativnyy-processualnyy-kodeks-respubliki-kazahstan>

12. Административно-процессуальный кодекс Кыргызской Республики: Закон от 25.01.2017. URL: <http://cbd.minjust.gov.kg/act/view>

13. Кодекс Республики Узбекистан об административном судопроизводстве: Закон от 25.01.2018. URL: http://lex.uz/pages/getpage.aspx?lact_id=3527365

ДОВІДКА ПРО АВТОРА

Качур Ігор Анатолійович – здобувач Київського міжнародного університету

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Kachur Ihor Anatoliiovych – Applicant of Kyiv International University